

ДО 70-РІЧЧЯ «НОВОГО ВІКУ»/«ВІЛЬНОГО СЛОВА», ДОРОГІ НАШІ ЧИТАЧІ!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXX-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/ ЛИПЕНЬ 2019 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- Фестиваль ім. Назарія Яремчука у Сіреті ▶ стор. 2
- Покинули нас і село назавжди... ▶ стор. 3
- Художньо-літературний вечір у Бухаресті ▶ стор. 4
- Сатира і гумор у Гура Гуморулуй ▶ стор. 5
- 170-та річниця від народження П. Мирного ▶ стор. 6
- В долі-недолі проф. Петра Кімпана ▶ стор. 7
- Радісна зустріч жінок-українок СУР ▶ стор. 8
- Завершення навчального року в Реметах ▶ стор. 9
- З днем народження, дорогі ювіляри! ▶ стор. 10
- У щасливому дитинстві ▶ стор. 11
- «Сюзі» – новела-феєрія Романа Кобзи ▶ стор. 12
- Розмова з ученицею Анною Шойман ▶ стор. 13
- «Порічки для Марічки» ▶ стор. 14
- Переможниці Вімбледону 2019 року ▶ стор. 15
- Фестиваль українського рибальського борщу ▶ стор. 16

Іван КОВАЧ

МОЯ РАДОСТЕ, МОЯ МИЛОСТЕ

Перейшовши дорогу,
натрапив на радість
і на голуба в небі.
Моя радосте, моя милосте,
дай мені степу досхочу
широкого й яру глибокого,
дай мені черешеньок
дідівських, домашніх,

і дай мені, моя радосте,
до потічка добратись,
рідної водиченьки напитись,
і дай мені, моя радосте,
десь-там переночувати...
І заспівати пісню-пісеньку
«Ой зоре, зоре,
чи ти зійшла на Україні?».

III-й фестиваль української пісні пам'яті Назарія Яремчука пройшов у місті Сіреті

За нагоди відзначення 68-ї річниці від дня народження буковинця, відомого українського співака, народного артиста України Назарія Яремчука 30 червня 2019 року відбувся в місті Сіреті III-й фестиваль української пісні його пам'яті.

Назарій Яремчук користується великою популярністю серед українців Румунії і не лише. Слід уточнити, що у селі Негостина Сучавського повіту на фасаді будинку культури імені Назарія Яремчука стоїть меморіальна дошка народному артисту України, де вказано, що у 1993 році в цьому приміщенні з великим концертом виступив популярний український артист, який у численних країнах популяризував українську пісню. Його слава, його пісня, наче блискавка, осяяла колишній Радянський Союз, прокотилася по таких далеких світах, як США, Аргентина, Бразилія, Канада, Німеччина, Чехословаччина, Польща, Румунія, Болгарія і Македонія.

Творчість Назарія, дійсно, жива і буде жити доти, поки живі люди, котрі його пам'ятають, і наша молодь, яка шанує, пам'ятає і примножує його творчість. Назарій Яремчук, перш за все, це Людина, яка принесла в світ щось нове: свій неповторний голос, оригінальну інтонацію, своє відношення до пісні.

Мета мистецького заходу – гідне вшанування видатного українського співака, народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка та популяризація й розвиток українського національного пісенного мистецтва, а також підтримка творчих ініціатив талановитих молодих співаків.

До участі у фестивалі були запрошені музичні і танцювальні колективи, вокальні ансамблі та окремі виконавці, у репертуарі яких є твори сучасних українських та румунських композиторів і пісні з репертуару Назарія Яремчука.

Урочиста частина фестивалю розпочалася із промов Віктора Григорчука – заступника голови Союзу українців Румунії та народного депутата України Максима Бурбака. Вже втретє разом із дружиною Тетяною він приїхав до міста Сірет підтримати народний фольклорно-етнографічний колектив «Кумоньки» з Веренчанки Заставнівського району.

«Велика подяка українській діаспорі в Румунії за таку ініціативу і особисто голові повітової філії СУР та місцевої організації за підготовку та проведення цієї події, – сказав Максим Бурбак. – Ми послідовно підтримували українську мову, українську пісню та українську книгу під час своєї каденції у Верховній Раді. Буду підтримувати і надалі. І популяризуватиму в цілому світі!».

Ведучий заходу пан Євсебій Фрасинюк представив колективи, які брали участь у цьому заході, а саме: із Мараморщини – гурт «Надія» села Кривий, із Сучави – гурти «Коломийка» міста Сірет, наставник Зірка Янош, «Червона калина» с. Негостина, наставник Юліан Кідеша, «Негостинські голоси» – с. Негостина, наставник Петро Шойман.

З України у заході прийняли участь: вокальна студія «Сяйво» у складі солісток Надія Заболотнюк, Анастасія Ткачук, Наталія Клоченко та Анна Козачук Черепковецького будинку народної

цевої організації села Негостина, працівники Вижницького районного будинку народної творчості та дозвілля Ольга Дроняк – художній керівник Анна Ватаманюк, провідний методист, та

аматорський вокальний ансамбль «Заграва» Мигівського сільського будинку народної творчості та дозвілля, керівник Галина Москалюк, у складі творчої делегації від Чернівецької області взяли участь у III-му фестивалі української пісні «Назарій Яремчук». В концертній програмі фестивалю також виступали солісти – виконавці вокальної студії Чернівецького Національного університету ім. Юрія Федьковича: Софія Гончарук, Тетяна Кутер, Тетяна Мельник, Ірина Запередюк та Ігор Даниленко. Окрасою фестивалю стали виступи співачки, заслуженого артиста України Ірини Стиць.

Фестиваль відбувся у рамках реалізації річної програми Сучавської філії на 2019 рік за фінансової підтримки Союзу українців Румунії. Наші фестивалі імені Назарія Яремчука – це дні святості. Бо справді це свято, коли виходять на сцену солісти та гурти і співають душою, серцем пісні Назарія. Під час фестивалю присутні пройналися гарячими емоціями, панувало в залі неймовірне піднесення. Організатори та учасники з великою відповідальністю поставились до цього заходу.

В нашій свідомості Назарій, всупереч різним судженням стосовно його смерті, є і буде вічним. Як приходиться одна пора року на зміну іншій, як оновлюється земля після тривалої зими, бо ніщо у цьому світі не зникає безслідно, а просто удосконалюється в інших вимірах життя, аби потім продовжити свою справу.

В одному з інтерв'ю Назарій Яремчук сказав, що кожен із нас повинен бути постійно в польоті – над буденністю і долею, але при цьому не відриватися від землі й завжди пам'ятати святі речі: де ти народився, хто ти, для чого ти живеш і з якої криниці п'єш цілющу життєдайну воду. Фестиваль української пісні пам'яті Назарія Яремчука є саме отим польотом над буденністю і суєтою.

творчості та дозвілля Глибоцького району, фольклорний ансамбль «Кумоньки» із села Веренчанка Заставнівського району. На запрошення Сучавської філії Союзу українців Румунії та міс-

Віктор ГРИГОРЧУК
заступник голови
Союзу українців Румунії

ПОКИНУЛИ НАС І СЕЛО КОПАШИЛЬ НАЗАВЖДИ ДВІ НАДЗВИЧАЙНІ ОСОБИ

Несподівана вістка, що дійшла до мене ще в травні: Василь Баршай покинув цей світ. Телефонна вістка мене дуже стривожила, бо Василь був моїм приятелем, але я дякую особам, які тримають мене в курсі про наших колишніх колег і приятелів.

Уродженець банатського села 1943 року, Василь Баршай закінчив семирічку у своїм ріднім селі Копашиль, а 1957 року був уже учнем Української педагогічної школи в Сігеті. Там ми й зустрілися 1958 року, коли і я поступив до Сігетської середньої школи. Василь був на рік старший, але це не було причиною, щоб ми не могли побрататися, оскільки ми мали майже той же самий лагідний характер і ростом не високі. Я не можу забути, як Василь гарно грав на акордеоні чи баяні і в кожну суботу в гуртожитку грав нам на танцювальному вечорі. За його мелодіями ми танцювали.

Гарні заходи проходили в нашому гуртожитку, розташованому на вулиці ім. Аврама Янку у Сігеті, звідки ранками ми йшли на уроки до школи маршем із українською піснею під проводом педагогів.

До 1960 року в нашій інтернаті жили разом учні ліцею і педагогічної школи, хлопці і дівчата, так що танцювальні суботні вечори проходили гарно, в товариській злагоді. Від осені 1960 року нас відокремили, хлопці оставшись у нашій інтернаті, а дівчата переселилися до румунського педагогічного інтернату, де опісля й організувалися танці.

Про ці приємні мої згадки можуть уточнити колишні старші колеги Марія Ковач (Мирон) і Василина Данч (Семенюк) із Лугожу.

Мої шляхи із Василем Баршаєм перетиналися і після закінчення Ліцею 1962 р., коли я покинув Сігет, а Василь ще залишився на один рік.

Нова зустріч була з ним восени 1963 року, коли він прибув до Полян учителювати, а я прийшов у відпустку з армії додому.

Василь учителював у Полянах кілька років, після чого переселився в інші місцевості.

Опісля знову ми зустрічалися аж після Грудневої революції, після 1990 р., коли він був назначений радником в Міністерстві Культури і приїжджав на Мараморошину, або в Бухаресті, коли я приїжджав на моє підприємство «Електроніка». Один раз він попросив мене, щоб я йому зібрав альбом з різними видами з українських сіл з Мараморошини, бажаючи видати через Міністерство культури збірник про українців Румунії.

Я його відвідував у Бухаресті і пам'ятаю, що разом ми були у гостях у «Каса Скинтей», де була редакція «Вільного слова», і там ми зустрілися з його двоюрідним братом Іваном Ковачем, який був тоді і тепер головним редактором,

та його дружиною Іриною Ковач-Петрецькою.

Я знав про Василя, що він мав натхнення і до поезії і читав його поезії, друквані в «Новому віці», і про його першу збірку, яка появилася 1973 року у Видавництві «Критеріон» під назвою «Поезії».

Він теж розповідав мені про Констанцу, де він нарешті мешкав і де був директором музичного ліцею.

Про поета, композитора, професора музики, про Василя Баршая писали і мали гарні враження і писали про нього і ще будуть писати, будуть його спогадувати.

Хочу нагадати, як писала про Василя Валерія Шовкалюк: «В п'ятницю, 3 травня, Світлого Великоднього тижня, саме на

Карашсеверінського повіту «З високої Верховини – до Зеленої Ліщини».

Петро Кімпан-Кимп'яну народився в селі Русково, що на Мараморошині, 11 липня 1935 року в селянській сім'ї. Початкову школу – 4 класи – закінчив у своєму селі, а від 5 до 7 класів учився у селі Русь-Поляни, тому що тільки там існувала семирічна школа для всіх українських сіл з долини Рускови та Вішеу, (Красний, Бистрий і Вишавська Долина, Поляни, Кривий, Рускова). Українську педагогічну школу закінчив у Сігеті 1956 року. Один рік – 1956-1957-го – учителював у Полянах, а після армії (військової служби) поїхав на сватання до бувшої колеги школи в Банат до села Копашиль, де жила його наречена Василина Баршай. Одружився він у 1959-ому році і так зостався учителювати в селі Копашиль 44 роки.

Петро Кімпан здобув собі і вищу освіту в Тімішорському Інституті на факультеті історії і географії.

З поетом Юрієм Павлішем, односельчанином Василини Кімпан, я розмовляв про Петра Кімпана і він собі пригадав, як два хлопці з марамороських українських сіл ішли сватати дівчат в його село Копашиль, – один з них був Петро. Петро Кімпан залишився у Банаті, а Юрій Павліш став жителем мого села Поляни.

Петро Кімпан не тільки співавтор Монографії села Копашиль. Він також був активним учасником художньо-артистичної діяльності. На його пропозицію і його заняттям був споруджений музей села, музей, який був відкритий з нагоди сторіччя переселення закарпатських українців до Банату, в село Копашиль та інші села.

Петра Кімпана цікавило і духовне життя українців села Копашиль. В своїй статті «Відремонтована і посвячена Українська столітня Копашильська церква» він хвалить головних організаторів та провідників робіт, котрі повернулися в своє село і кожного дня наглядали за роботою («Вільне слово», Н-р 13-14, липень 2010 р.).

Іван Лібер в статті «Бантські українці – закарпатськими слідами своїх предків» згадує: «Тут (тобто в Копашилі 2006 року) була поставлена мармурова дошка і був відкритий український музей, – все це присвячене сторіччю від переселення українців із Закарпаття до Банату («Вільне слово», серпень-вересень 2008 р.).

Теж Іван Лібер згадує в статті «До всіх творців та виконавців української пісні в Румунії»: «В цьому ж контексті згадаємо успіхи, отримані танцювальними колективами під керівництвом Марії Лібер та Петра Кімпана, театральних колективів і відомим українським громадським хором «Зелена ліщина»... («Вільне слово», лютого 2006 р.).

(Закінчення на 4 стор.)

Степан БУЧУТА,
с. Поляни – Мараморошина

релігійне свято Джерело Зцілення, одного з поетів не стало. Василь Баршай відійшов у вічність на 76-ому році життя, після двох тяжких операцій на протязі того ж тижня».

Ще не застило тіло брата Василя і сталася інша трагедія, коли муж його сестри Василі Петро Кимп'яну-Кімпан покинув цей світ, його серце перестало стукати у вівторок, 18 червня 2019 року, після тяжкої і тривалої хвороби. Для сім'ї Василини Кімпан і для сина Івана появилася ще один гіркий момент.

Іванові, сину Петра, появилася болюча путь ще раз проводити в останню дорогу свого батька, як проводив недавно свого вуйка Василя.

Біль ще більша для сина Івана тому, що він добре розумівся з татом Петром і вони два добре співпрацювали, як два історики.

Тато із сином видали знамениту Монографію про українців села Банатського краю та про село-комуну Копашиль

УКРАЇНСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У БУХАРЕСТІ

Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала 19 червня поточного року в залі «Даллес» літературно-художній вечір, приурочений Міжнародному Дню захисту дітей та Дню молоді. Привітали присутню публіку голова Бухарестської філії Ярослава Колотило, перший заступник голови СУР Богдан Мойсей, радник-посланник Посольства України Євген Левицький, заслужена артистка України Руслана Лоцман, режисер-документаліст Дмитро Глухенький, арт-директор «Музею живої пісні» Олена Павловська, львівський поет і бард Олесь Дяк, а також українські письменники Румунії Михайло Трайста й Корнелій Ірода.

З чудовим концертом виступила Руслана Лоцман, родом з Черкащини, заслужена артистка України, виконавиця українського фольклору та авторських пісень, громадський діяч, директор ГО «Народна філармонія», яка приїхала із своїм чоловіком Дмитром та донечкою Миладою до Бухареста. Зачарувала вона присутню публіку виконанням дитячих, козацьких, народних та авторських пісень. Присутні у залі були дуже вдячні співакці за її виступ. Вони підспівували їй окремі пісні, з-поміж яких визначилася пісня «Ой у Лузі червона калина похилилася». Потім виступив з двома гарними українськими танцями бухарестський дитячий гурт «Віночок», керований Зеновією Мандюк – головою Бухарестської філії жіночої організації СУР.

У другій частині цього культурного заходу відбулася презентація збірки "Nebiruitele sunete" («Звуки непереможні») українського поета Олесь Дяк у перекладі на румунську мову Корнелія Ірода, та поетичної збірки "Sângele ferigii" ("Кров папороті") голови

Львівської обласної спілки письменників Ігора Гургули, яку переклав на румунську мову Михайло Трайста, який був і ведучим літературної частини згаданого вище заходу. Висловили свої думки про твори ужгородський молодий талановитий письменник

Андрій Любка, румунські літературні критики Дан Йоан Марта та Джордже Міхалча. Виступали, зрозуміло, автори творів Олесь Дяк та Ігор Гургула, а також перекладачі Корнелій Ірода та Михайло Трайста. Зачитали румунською мовою уривки з перекладів румунська артистка Дойна Гіцеску, актор Штефан Апостол та любитель української й румунської поезії Михайл Рейляну. Необхідно відмітити, що згадані вище переклади на румунську мову побачили світ завдяки фінансовому сприянню

СУР.

Поет, композитор, бард, автор радіопрограм, лауреат багатьох пісенних конкурсів та фестивалів, громадський діяч, член Національної спілки письменників України Олесь Дяк відмітив, що йому пощастило, оскільки його збірка «Звуки непереможні» потрапила до рук доброго перекладача. Також приємне враження на присутніх справив Олесь Дяк, який виконав у супроводі гітари пісні на слова власних віршів. Художньо-літературний вечір у Бухаресті пройшов у теплій, дружній атмосфері, а наприкінці бажаючі мали можливість придбати диски з піснями Руслани Лоцман та кілька книг письменників, оскільки решта книг з їхніми автографами буде подарована під час наступних зустрічей з читачами.

Руслана Лоцман подарувала й мені чудовий диск «Вітер з України», а Олесь Дяк – цікаву книжку «Політ водоспаду», за що я їм дуже вдячна. Я впевнена, що художньо-літературний вечір, який пройшов у Бухаресті, надовго залишиться в пам'яті кожного присутнього.

Христина ШТИРБЕЦЬ

ПОКИНУЛИ НАС І СЕЛО КОПАШИЛЬ НАЗАВЖДИ ДВІ НАДЗВИЧАЙНІ ОСОБИ

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

А в статті Івана Лібера «Слово про зустріч українських письменників в Караш-Северіні» мовиться: «Із самого початку гості попросили господарів відвідати Український Музей. Завідуючий музеєм, музеограф, професор-історик Петро Кімпан-Кимп'яну розказав присутнім про походження в селі і в Банаті українців, про їхнє переселення із Закларпаття до Банату...» («Вільне слово», н-р 19-20 серпень-вересень 2008 р.).

Письменниця Марія Чубіка в спогадах

про подорож до Банату «Банати, Банати, кому вас не знати» згадує: «У гарному селі нас прийняли примар Іван Шутак, Іван Лібер та Петро Кімпан, який показав нам музей із різними виставленими роботами ткаць і вишивальниць, давнішими предметами домашнього і господарського вжитку». А далі... Петро Кімпан розказав присутнім, що спонукало його написати монографію «З Високої Верховини – до Зеленої Ліщини»: «Мета написання такої монографії – це щоб і майбутні покоління знали історію свого народу», і в ній відповідає на такі запитання відносно переселення предків: Чому? Коли? Де?

На такі запитання, як: Коли? Де? і Чому? покидаємо цей світ, трудно нам відповісти. Не могли собі відповісти ні Василь Баршай, ні Петро Кімпан-Кимп'яну. Ми, ті, що осталися ще жити, повинні не забувати нашу родину, наших друзів, приятелів. Розлука з нашими ближніми – це велика втрата.

Пані Васи́ліні Кімпан (Баршай) та синові Іванові передаємо щирі співчуття і просимо їх, щоб мали велику силу перебути ці важкі моменти.

Покійним – вічна пам'ять.

Нехай земля їм буде пухом, а стежка до їх могил ніколи не заростає.

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ САТИРИЧНОЇ ГРАФІКИ І ГУМОРИСТИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ҐУРА ГУМОРУЛУЙ

5-7 липня в курортному місті Ґура Гуморулуй Сучавського повіту відбувся Фестиваль «ГУМОР В... ҐУРА ГУМОРУЛУЙ» ("UMOR LA...GURA HUMORULUI"). Назва фестивалю не звичайна собі словогра, та не підібрана вона випадково, бо, маючи на увазі його сатирично-гумористичний характер і те, що він відбувається – не випадково – у цьому місті, котре має у своїй назві і слово «гумор» – висновок один, що все це підходить (відповідне) наданій назві.

Фестиваль організований Мерією цього міста разом із Сучавською повітовою радою та Культурним центром «Буковина» і, будучи традиційним, цього року дійшов уже до ХХІХ-го випуску. Так як це вказує сама його назва, фестиваль має сатирично-

му житті мешканців міста Ґура Гуморулуй, і не тільки для них, та підкреслив, що в ньому, окрім румунів, беруть участь також і художники з 43-ох держав із чотирьох континентів (крім Австралії). З-поміж дер-

контексті сучасних політичних подій. Треба відзначити також і окрему дотепність робіт Володимира Казаневського.

Так, як уже було сказано, незважаючи на те, що це структурно цілісний фестиваль, все ж таки, він має дві окремі частини, перша стосується сатиричної графіки. Відносно неї на доповнення того, що вже було сказано, потрібно додати і те, що на Фестиваль був запрошений почесний гість, всесвітньовідомий румунський художник Попа Попа'с із Тімішоари. Він вже настільки відомий, що про нього не потрібно багато писати. На цьогорічному Фестивалі він мав вернісаж власної виставки, де були представлені його карикатури, здійснені з різних нагод, особливо тоді, коли, будучи за кордоном, він мав нагоду зустрітися з деякими особистостями цього світу, включно лідерами держав. Таким чином, відвідувачі виставки мали можливість побачити пано під назвою „POPA'S – LE PLUS RAPIDE CARICATURISTE DU MONDE”, на якому знаходиться і колишній Президент України Віктор Ющенко, зображення якого подано і на фотографії, вміщеній в даній статті. Окрім цього пано, знаходиться, між іншими, і карикатура, яка зображає дуже вдало Президента Російської Федерації Володимира Путіна.

Протягом трьох днів, скільки тривав цей Міжнародний Фестиваль, присутні глядачі і його учасники мали нагоду побачити цінну сатиричну графіку і почути особливу гумористичну літературу. Присутність мешканців міста Ґура Гуморулуй і запрошених осіб була значною, а враження від цього Фестивалю – незабутні для них. Вони остануться в пам'яті, в спогадах і безсмертні на фото і відеозаписах. В кінці всі одноставно заявляли, що нетерпеливо чекають наступного Фестивалю, який уже розпочався, як сказав мер міста Маріус Урсачук у своїм заключнім слові: «Закінчення ХХІХ-го Фестивалю є у той же час початком наступного ХХХ-го Фестивалю».

Текст і фото:
Ярема ОНИЦУК

гумористичний характер, підставою цього будучи дві добре окреслені частини. Перша – сатирична графіка, друга – гумористична література.

Спочатку, у перші роки, Фестиваль мав тільки обласний характер, потім набув національного, а згодом його сатирична частина – графіка – спричинилась до того, що він став уже й міжнародним. Завдяки його тематиці, Фестиваль став відомим і за межами держави, здобув міжнародне оцінення, доказом цього будучи щорічне зростання числа авторських робіт, одержаних із різних країн. Цього року тематика Фестивалю мала назву «ДІЛЕННЯ».

Першого дня при урочистім відкритті Фестивалю Маріус Урсачук – мер міста – відзначив значення Фестивалю в культурно-

жвав, з яких було надіслано карикатури, згадаємо Аргентину, Азербайджан, Білорусь, Бельгію, Бразилію, Великобританію, Грецію, Ірак, Іран, Індонезію, Індію, Італію, Китай, Монголію, Марок, Польщу, Португалію, Перу, Росію, Сербію, Сірію, США, Туреччину, Україну, Узбекистан та інші країни.

Втішно і похвально, що з України вислали свої карикатури велике число художників: Михайло Маєвський, Олександр Барбанициков, Костянтин Казанчев, Микола

Левковський, Олег Лактеєв, Олексій Кустовський, Валентин Безрук, Валерій Мамот, Володимир Казаневський, який прислав аж 21 карикатуру, а тому на Фестивалі мав вернісаж власної виставки. Відзначимо, що деякі з українських артистів-графіків (Валерій Мамот, Володимир Казаневський, Валентин Безрук і Олексій Кустовський) вже давні учасники цього Фестивалю.

Всі виставлені роботи українських художників, з одного боку, дуже влучні, з іншого, мали особливо дотепну тематику. Одна з них, яка притягала увагу своєю оригінальністю, це була робота Валентина Безрука, фотографія якої вміщена в цій статті. Вона має сильну, особливу ознаку у

НА МНОГІІ ЛІТА ПРОДОВЖУВАЧУ «НОВОГО ВІКУ» ЧАСОПИСУ «ВІЛЬНЕ СЛОВО»!

Від усієї душі бажаю Многіїх літ престижній, поважаній усіма українцями Румунії газеті «Вільне слово» з нагоди вповнення 70 років її існування.

Будучи ученицею Українського педагогічного ліцею м. Сігет, крім книжок із бібліотеки, я з інтересом і приємністю читала на той час єдину українську газету в Румунії «Новий вік». В ній писали наші молоді українські письменники і кореспонденти.

Шлях перейменованій на «ВС» газети не був рівним, треба було боротися за її існування. Але ми перемогли, доказавши цього, що вона продовжує існувати вже 70-ий рік! Це завдячується невтомній праці редакторам: головному редактору п. Івану Ковачу, редактору п. Ірині Петрецькій-Ковач і редактору п. Роману Петрашуку.

Бажаємо їм багато успіхів на благо української культури!

Я не задовольнилася тільки читати цю газету, а почала і писати у ній. Так, перша моя стаття вийшла у «Новому віці» 16 березня 1989 р., 30 років тому. Я ще маю цю газету. Потім я писала періодично. Частіше я друкувала статті про наш ронянський хор – «Ронянські голоси», який

є ровесником газети. Він заснувався восени 1949 р. Я була б дуже щаслива, якщо б ми відсвяткували 70 років газеті «Вільне слово», а також відсвяткували 70-річчя хору!

Тож На многії літа! газеті «Вільне слово» і хорові «Ронянські голоси»!

Іляна ДАН

170-ТУ РІЧНИЦЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПАНАСА МИРНОГО ВІДСВЯТКУВАЛИ У КЛУЖІ-НАПОЦІ

(Закінчення. Поч. у попередньому н-рі)

Працював Панас Якович Рудченко на державній посаді практично до самої смерті. Жовтневий переворот 1917 року і пролетарську революцію Панас Мирний не сприйняв. Марксизм для нього був абсолютно чужий і незрозумілий. Він підтримував Центральну Раду і був палким шанувальником Симона Петлюри. Свої твори П. Я. Мирний писав в основному ночами через брак вільного часу. Причому, багато з його робіт були записані в бухгалтерських книгах. Ніколи нічого не видумував – всі образи, сюжети і почуття були або почутими «з народу» або особистим досвідом. За життя ні колеги і знайомі, ні коло читачів і шанувальників не знали про те, що працьовитий і безконфліктний чиновник Рудченко та україномовний письменник Мирний – та сама особа. А тому, коли в 1915 р. було оголошено "у всеросійський розшук" політично підозрілу особу "письменника Панаса Мирного", який активно публікувався за кордоном та критикував російську владу, царська поліція не змогла його розшукати. В той же час Панас Мирний підтримував дружні та професійні зв'язки з багатьма діячами тогочасної української культури – Лисенком, Коцюбинським, Лесею Українкою, Карпенком-Карим, Заньковецькою та іншими. Пізніше М. Зеров оцінив спосіб життя Панаса Мирного-письменника й Панаса Рудченка-чиновника як «постійне роздвоювання на урядовця коронної служби та українського письменника-народовця».

У наступній доповіді «Панас Мирний – епічний геній української прози» та слайдовій візуальній презентації цьогорічна випускниця Сара-Марта Деак виділила головні творчі здобутки митця як в прозі, так і в поезії, на перекладацькій ниві, згадала про його громадську діяльність. Вершин мистецтва П. Мирний досягнув у прозі, де він увів в українську літературу нові теми або

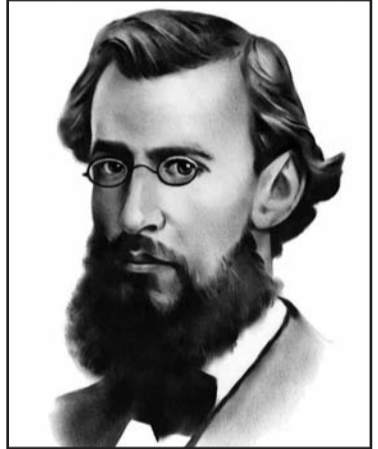
ж новий погляд на вже всім відому тематику, а також створив нові, не стереотипні соціальні типи (селянин, торговець, міщанин, інтелектуал, поміщик). Крім того, письменник-новатор започаткував «нову жанрову систему: психологічне оповідання й новела, соціально-психологічний роман і повість, художній нарис, сатирична казка». До особливостей творчості Мирного належить схильність «реалістично осмислювати усі складності життя людини», приділяти увагу «духовному світу особистості, яка прагне повноцінного буття», творити «глибоко психологічні характери персонажів» тощо. Після огляду відгуків на прозову діяльність Мирного критиків та видатних колег-митців, промовиця підкреслила: «Літературна спадщина Панаса Мирного – це унікальні для свого часу твори, ... в яких ... відображалась правда життя, реальність зображувалась такою, якою і була». Його заслуга – «створення яскравих людських особистостей, показ глибоких психологічних процесів», не дивлячись на існуючі в той час уявлення на рахунок представника того чи іншого соціального прошарку.

Панас Мирний заявив про себе як майстер реалістичного психологічного аналізу у романі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1880, Женева). На думку критиків, «у романі розкрито соціальну дійсність у всіх її суперечностях, у найрізноманітніших виявах – соціальних, національних, історичних, побутових; показано, як соціально-економічні умови формували характер особистості, визначали її поведінку.» Про висвітлення у цьому романі життя українського суспільства протягом 150 років, про його тематику і проблематику, про композиційну структуру і сюжетні лінії детективного типу йшла мова у виступі доктора-лектора М. Гербіль на тему: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – шедевра реалістичної української літератури». Доповідач детальніше зупинилася та підтвердила цитатами і слайдами авторські методи зображення головних

та другопланових образів. Прозаїк ставить свої персонажі у різні життєві ситуації і слідує за змінами в їхньому психологічному стані. Йому вдається тонко і правдиво змальовувати складний і суперечливий внутрішній світ своїх героїв, а особливо головної постаті Чіпки Варениченка – «суспільного типа свого часу». Йшлося і про виявлення та дослідження суперечностей і їх причини у внутрішньому світі молодого селянина, про багатогранність його характеру, про фактори, що вплинули на трагічну долю Чіпки. «Психологічне дослідження Панаса Мирного – це справжнє експериментування, коли внутрішній світ дійової особи – таємниця не тільки для автора, а й для самого персонажа», – зазначила пані викладач на завершених виступі.

Чудово виконаними зразками такого психологічного дослідження стали два уривки, чутливо і вправно зачитані студенткою третього курсу Іонелою-Пауліною Каїл. Внутрішній монолог Наталки з драматичної п'єси «Лимерівна» (1892) не тільки розкриває її погляд на життя і волю. А роздуми Чіпки з роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» мають не тільки пізнавальне чи розповідне значення. Ці невеличкі уривки показали, що твори Панаса Мирного не втратили своєї «привабливості і для сучасного читача» – знайомлять з минулою епохою та з усіма її соціальними процесами, «хвилюють долею своїх героїв», впливають на нас і виховують. Твори і досягнення цього корифея ніколи не втратять свого значення для української літератури і своєї ваги для українського суспільства.

Ольга СЕНИШИН

Панас Мирний

ВІТАМО «ВІЛЬНЕ СЛОВО» З ЦЬОГО 70-РІЧЧЯМ!

(Почнемо з відповіддю на запитання: коли була заснована газета «Новий вік»? – У травні 1949 року – Н. р.)

Вперше я познайомився з газетою «Новий вік» майже 60 років тому у навчальному 1959-1960 році, коли був учнем гімназійної школи села в Марицеї громади Дарманешти Сучавського повіту.

Викладав нам українську мову покійний поет пан Юрій Ракоча, який вперше познайомив нас із газетою «Новий вік».

Якби таке стало можливим, то тисячі бажали б прочитати по інтернету «Новий вік»/«Вільне слово» від першого номера і до сьогодні!

Закінчивши Марицейську семирічку, я поступив до Серетського лицю. У першому навчальному році (1961–1962) нашим класним керівником був викладач Богдан Яричевський.

Пан Б. Я. сказав нам так: абонементи на «Новий вік» – 100%!

З цих 70-х років я висилаю матеріали півстолітньої давності.

Бажаю, щоб «Вільне слово» виходило ще хоча б 70 x 70 років далі!

Багато успіхів!

Та ось, які матеріали я пропоную з нагоди 70 років «НВ»/«ВС»:

I. СІМ ЗАДАЧ

Використовуючи 7 цифр 7 та арифметичні дії, одержувати 7.

Ось 7 таких прикладів:
Чому 7? 70 десятиліть «НВ»/«ВС».

- $7+7-7+7-7=7$
- $77:77-7:7+7=7$
- $77:7-77:7+7=7$
- $77^7-77^7+7=7$
- $777-777+7=7$
- $7x7-7x7+7:7x7=7$
- $\sqrt[7]{7^7}-\sqrt[7]{7^7}+7=7$

II. 7 ЗАГАДОК

- Торох, торх, розсипався горох,
почало світати – нема що збирати.
(небо і сонце)
- Чорна корова всіх людей поборолала,
А білий віл всіх людей підвів.
(ніч і день)

3. Реве віл на сто гір, на сто кроків,
на сто потоків.

(грим)

4. Доки батько народився, син по світу находився.

(вогонь і дим)

5. Один біжить, другий лежить, третій кланяється.

(вода, берег, очерет)

6. Що то за твір, що ні чоловік, ні звір,
а має вуса!

(ячмінь)

7. Зогуляста, серебриста, сорочок наділа триста.

(капушта)

***

Висилаю вам фотографію, яка появилася у «Новому віці» тому майже півстоліття. Ім'я учениць школи села Пергівці Сучавського повіту: Катерина Грігоряну, Ніколета Ігнатеску, Аристица Ігнатеску та Мірела Ігнатеску. Вони допомагали працювати тітці Клаудії, яка мешкала коло школи.

Ще раз бажаю редакції багато здоров'я та успіхів!

З пошаною,
Микола КУРИЛЮК

П.С. Яке моє бажання: читати «Вільне слово», коли буде відзначати своє перше століття!

Але це вже чиста утопія!..

«Новий вік»/«Вільне слово» сповнить перше століття, а я уже буду... «розбитим горщиком»...

Покинув нас професор історії копашильянин Петро Кімпан

В ДОЛІ-НЕДОЛІ

Так можна б назвати долю деяких людей цього світу. Про що йде мова? У гарному селі, сповненому українським духом, жила собі сім'я інтелектуалів, яка складалася, як нормально, із чоловіка, жінки і дітей. Мова йде про сім'ю професора Петра Кімпана та його дружини, учительки Василі (Баршай) Кімпан.

Петро Кімпан – рушанський син Марамориша та Василя (Баршай) Кімпан, копашильська дочка в Караш-Северіні – познайомилися, коли їх доля завела до української Сігетської педагогічної школи. Там вони пізнали і горе, і гаразд, але, надіючися, що їх чекає світле майбуття, все бачили позитивно.

Час минув і доля з'єднала Петра із Василю жити у банатському селі Копашиль, там, де весь час було чути українське слово, українську пісню. Іншими словами, на весіллі молоді пари гуляла більшість копашильянів.

Із світлим майбуттям у душі, на радісних крилах щодо майбуття учитель Петро Кімпан і Василя переступили поріг Копашильської семирічної школи і стали демонструвати свої методи навчання молодого покоління. Учителка Василя Кімпан методами педагога,

набраними у Сігетській педшколі, навчала маленьких дітей із першого класу і чудовою доріжкою вела їх аж до четвертого класу, а там їх передавала своєму чоловіку, Петрові, викладачу історії та географії, який водив їх по всіляких теренах життя і країни.

Якщо діти не розбиралися у різних ситуаціях, уже й молодий професор, представляв їм конкретно у музеї, для якого роками збирав матеріали, щоби копашильяни знали, що у селі жив професор і лишив їм незабутні дарунки.

Так минали роки, молоде подружжя готувало собі педагогічні ступені. Народилися у них два сини: Василь та Іван. Молода пара йшла уперед із життям. Потім Василь почав працювати, але часто стається так, що «біда не приходиться сама» і над сім'єю Кімпанів сталося велике лихо: їх син Василь помер трагічною смертю.

Гіршої біди від смерті власних дітей немає на світі.

Пара Кімпанів гірко перенесла таку нещасну долю, допомагаючи молодій сім'ї виростати маленьких внуків.

Час пройшов і пара учителів копашильської школи працювала у продовженні. Час

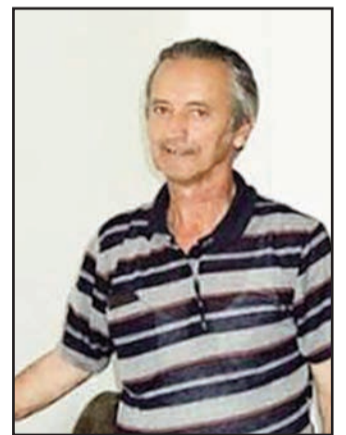
проходив, як і іншим. Часто були учасниками артистичних заходів – то мішаного хору, то танцювального колективу.

Настав час залишати свої місця молодому поколінню. Так минали дні і ночі, обоє пенсіонерів раділи своїм умовам, створеним їхнім заробком. Обоє дожили старших років, але коли потрібно було іще хоч трохи, професор історії та географії, талановитий тенор мішаного хору «Зелена ліщина», інструктор танцювального колективу, класний керівник багатьох поколінь, добрий сусід, вокальний соліст Копашильського хору «Зелена ліщина», професор Петро Кімпан (Кимп'яну) захворів на невиліковну хворобу і на 86-ому році життя помер.

За професором Петром Кімпаном (Кимп'яну) тужать дружина Василя, оставшись самою, тужить син Іван із своєю сім'єю, тужать внуки там, де вони знаходяться, тужать колишні учні...

НЕХАЙ БУДЕ ЗЕМЛЯ ЙОМУ ПУХОМ!

Іван ЛІБЕР

ПРИЄМНА, РАДІСНА ЗУСТРІЧ ЖІНОК-УКРАЇНОК СУР

В сурівській тімішорській хаті наприкінці червня відбулася приємна зустріч жінок-українок нашої організації. На заході були присутні делегатки майже з усіх філій СУР – членкині жіночої організації. Очоловувала зустріч голова організації п. Ледія Співалюк. Як завжди на наших усіх заходах, був присутній голова СУР і депутат Парламенту пан Микола-Мирослав Петрецький, а також голова комісії СУР з питань жінок та сім'ї Ірина-Люба Горват.

Спочатку голова Тіміської філії СУР п. Юрій Глеба щиро привітав всіх жінок і гостей. Так само жінок привітав п. депутат, поздоровив їх за велику роль у житті і суспільстві, побажав їм найкра-

щих успіхів, міцного здоров'я і багато щастя.

П. Ледія Співалюк подякувала членам провладу СУР за їх підтримку, а всім повітовим філіям за присутність на зустрічі, прочитала звіт і план наступних заходів організації. Опісля надала можливість всім жінкам назвати свої пропозиції для покращення плану. Провелися дискусії. П. Ледія Співалюк запропонувала кожній жіночій організації зробити

власний план заходів. Потім п. Ірина-Люба Горват пояснила регламент для функціонування і упорядкування комісії із спеціальних питань, підкреслила, що він має на меті: залучення всіх жінок-членкинь до різної культурної, соціальної діяльності, знаходити пов'язання соціальних проблем, підготувати проекти програми, організувати заходи для ставлення питань, проведення зустрічей для збирання добровільних внесків з метою допомоги бідним, хворим, підтримки незабезпечених людей тощо. Голова Бухарестської філії СУР п. Ярослава Коломилло оцінила думки і пропозиції жінок і конкретно подала приклади, як можна допомагати. Перше завдання – зберігати традиції, вивчати рідну

мову і говорити нею, свята, українські культурні заходи проводити українською мовою, бо це заохочує СУР, не інші організації. Після таких гарних слів про жінок, про їхню працю, після такої приємної зустрічі, після обіду всі направились до села Малі Ремети на відстані 40 км на інший захід, в село, куди переселилось із Марамороцини багато українців із села Вишавська Долина та інших сіл.

Гарно приймали гостей голова місцевої організації СУР п. Анна Грінь, комітет організації, всі українці села.

Сюрпризом стала зустріч із молодим колективом дівчат і хлопців «Гуцульський плай», який представив давній звичай «Гуцульське весілля», керівник п. викладач Марія Папарига в школі Вишавська Долина. Великою радістю була також зустріч з учителькою, яка засадила любов до української пісні професору Анні Грінь. Емоційні моменти! Після параду і виступів артистичних колективів розпочався концерт, на якому виступили всі запрошені.

Анна БЕРЕГІЙ

У ЩАСЛИВОМУ ДИТИНСТВІ

«Щасливе дитинство – це тепла хатина,
В якій у любові зростає дитина;
Це мамина пісня, бабусина казка,
Любов усіх рідних, Господня ласка...»

(Автор невідомий)

Справді, тепер, може, як ніколи, дбаємо, щоб наші діти мали щасливе дитинство. Якщо змалку про це дбає мати, бабусі, всі рідні, то від трьох років їх приймають в садочки, де про їх виховання, щасливе дитинство дбають виховательки.

(Продовження на II стор.)

Іляна ДАН

ПРО ЗАВЕРШЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ, УРОЧИСТЕ ПРЕМІЮВАННЯ ВІДМІННИКІВ ТА ДОВГОЖДАНІ КАНІКУЛИ В РЕМЕТАХ

Нещодавно в нашій Реметянській школі з нагоди завершення навчального року були нагороджені преміями, дипломами і книжками всі учні, які старалися добре вчитися і брати участь в різних шкільних конкурсах, олімпіадах, культурних і спортивних подіях в присутності родичів, представників СУР, державної адміністрації, церкви і, звісно, учнів і викладачів.

Пані директор Марія Штефан тепло привітала всіх, подякувала учням і викладачам за їхню працю, родичам за гарні стосунки з школою і викладачами, за їх підтримку, Сільській Раді за матеріальну допомогу, побажавши всім щасливих канікул і успіхів у майбутньому випускникам VIII-го класу.

Далі пані директор запросила до слова представника держадміністрації, радника Сільської ради і голову місцевої організації Союзу українців Румунії Василя Пасинчука, подякувавши за їх вагомий підтримку і гарні стосунки школи із Сільською Радою і СУР, які привітали і поздоровили всіх, подякували за запрошення. Як колишній колега, В. Пасинчук сказав, що він завжди із задоволенням відповідає на запрошення, пере-

дав найкращі побажання від пана голови села і Сільської ради та СУР, поздоровив

загальних оцінках наприкінці шкільного року. Послідували преміювання відмінників.

Керівники класів, починаючи з VIII-го, вручили своїм учням дипломи і премії, а учні віддячили їм гарними букетами квітів.

Опісля підписувач цих рядків від себе і СУР подякував учням, які брали участь постійно в заходах, організованих СУР у складі вокально-танцювальної групи «Реметянка», подарувавши їм книжки, календарі і ручки, написавши на першій сторінці книжки «Тарас Шевченко – апостол українського народу» такі слова:

«На довгу і незабутню пам'ять про нашу школу, найріднішу, найгарнішу і найдоржчу, зі словами подяки за Ваш вклад на ниві українства, української мови, пісні і танцю і за те, що так гарно, артистично і талановито ви представляли нашу школу, наше рідне село і Союз українців Румунії.

Окреме спасибі батькам і родичам, що так гарно виховали своїх прекрасних дітей.

учнів за їх успіхи, подякував усім учням, викладачам і родичам за їх працю і гарні, добрі відносини з школою.

Результати діяльності і натхненної праці, відображені в преміях і дипломах, які отримали учні на різних конкурсах, олімпіадах і в

Від щирого серця і глибини душі бажаю вам успіхів у майбутньому, Божого благословіння і всього найкращого. Хай завжди і всюди усміхається вам сонце, щастя, радість і хороші люди.

Ще раз відзначимо дуже гарні успіхи наших учнів, високі загальні оцінки, багатство премій і дипломів на різних конкурсах, за що їх щиро поздоровляємо і бажаємо їм гарних, веселих і щасливих канікул!

Проф. Василь ПАСИНЧУК,
перший заступник голови СУР,
голова організації СУР с. Ремети,
Марамороський повіт

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС, ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

ЛИПЕНЬ

1. Лучію МІГОК (з дому АРДЕЛЯН, 15 липня 1963 р.) – викладачка української мови в Сучаві. Пані Лучія – інспектор з питань кадрів в Сучавському шкільному інспектораті, голова Сучавської міської організації СУР.

Уродженка багатодітної сім'ї священика Івана Арделяна, вихідця з марамороського села Бистрий, яка чимало зусиль доклала для того, щоб у мальовничій Сучавщині українська мова зберігалася далі і далі.

2. Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (30 липня 1959 р.) – голову Марамороської повітової організації СУР, члена Ради СУР, викладачка музики, керівника і соліста ансамблю «Червона Калина», члена хору «Ронянські голоси». Засновника Фестивалю-конкурсу для учнів української поезії на повітовому рівні в Румунії з 2001 року в Мараморошині, що з часом переріс на Конкурс національного рівня, спочатку у Верхній Рівні, а згодом Фестиваль перенесли до м. Сігету. Уродженця українського марамороського села Верхня Рівна, де закінчив початкову восьмирічну школу і поступив до Сігетського педу-

чилища. Згодом став разом із дружиною керівником хору «Ронянські голоси» – як випускники Музичного факультету в Україні. Захистив Мастерат із прав людини Баямарського факультету. З самих молодих років виступав з українськими піснями на різних фестивалях, де з честю представляв і далі представляє українську громаду. Там, де появляється Мирослав Петрецький з «Червоною калиною», – завжди особливо гарний український настрій, який єднає українців Румунії.

Мірко, як його всі звуть, заснував і мандоліновий оркестр учнів рідної Верхньої Рівни.

З 2006 р. – перший заступник голови СУР, член Президії СУР, голова Марамороської філії СУР.

Бажаємо багато подальших успіхів голові Марамороської організації СУР на українській ниві Румунії. Нехай здійснюються усі його задуми, хай відкривають вони обрії подальших перспектив!

На многая літ з виповненням 60-ти років!

3. Іяну ДАН (31 липня 1944 р.) – першу заступницю голови Жіночої організації СУР. Народилася п. Іяна Дан (з дому Рагован) в

Мараморошині в с. Верхня Рівна, де й закінчила початкову школу. Поступила до Сігетського педагогічного ліцею, де активно виступала у хорі та в окрестрі, граючи на мандоліні. Після закінчення ліцею бере призначення до рідної і дорогої Верхньої Рівни, де працює понад 45 років учителем, виховуючи чимало поколінь. Одружена з відомим марамороським художником Аурелом Даном, мати троїх талановитих, люблячих дітей! Пані Дан – активний член СУР вже 30 років, віддано виступає у хорі «Ронянські голоси», на честь 60-річчя якого видала книгу. Допишує до часопису «Вільне слово», а також вона й кореспондент повітової газети «Graiul Maramureşului», де пише і популяризує діяльність СУР та хору «Ронянські Голоси», не оминаючи ні діяльності у сфері жіноцтва. Бажаємо їй далі бути такою гарною, молодою та активною. Багато радості, приємних подій з тим, щоб усе задумане збувалося!

На многая літ з виповненням 75-ти років!

МНОГІХ І БЛАГІХ ЛІТ,
ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

155-ту річницю від дня народження М. Коцюбинського (1864-1913) відсвяткували у Клузі

Остання в уже минулому навчальному році зустріч української громади у Клузі-Напоці відбулася 29 червня. Її організували викладачі та студенти українського відділу на кафедрі слов'янських мов при місцевому університеті імені Бабеша-Бойоя за постійної фінансової підтримки Союзу українців Румунії. Захід було присвячено 155-ій річниці від дня народження Михайла Коцюбинського (1864-1913) – визначного європейського прозаїка свого часу, класика української літератури і одного з її «найоригінальніших» прозаїків, журналіста і громадського діяча, послідовного письменника-громадянина і яскравого гуманіста, великого правдолюбця і «сонцепоклонника». На думку критиків, його повісті, оповідання та новели створюють «єдиний барвистий і складний гобелен українського життя кінця 19 – початку 20 століть».

Людина надзвичайно чутлива і чуйна, талановита та обізнана, він створив полотна сповнені «красою, людяністю і добротою», в яких переплітаються «життя і мрії, казки і дійсність». Коцюбинський належить до тих небагатьох щасливих творців, чиї роботи (крім однієї) були надруковані ще за життя. Його працю було широко визнано на Батьківщині та за кордоном, причому роботи письменника було перекладено на більш ніж 40 мов світу, про нього багато писали європейські дослідники і журналісти.

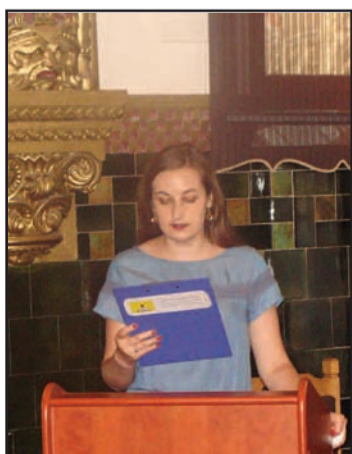
На початках радянського панування, під час сталінської «чистки» у 30-і роки, система позбавила життя дітей, друзів, соратників та однодумців Коцюбинського, серед яких були і ті, хто її критикував, як і ті, хто за неї боровся і вірно їй служив. Та художній доробок Михайла Коцюбинського, його ідеї, новов-

ведення і досягнення зайняли своє місце в історії нашої літератури, вплинули на формування цілого ряду представників української культури.

Першу доповідь на клузській зустрічі на тему «Михайло Коцюбинський – від реалізму до імпресіонізму» зачитала пані лектор доктор М. Гербіль. «Стилістична манера письменника проходить через два великі етапи, допоки стає тим стилем, який його відрізнятиме і який забезпечить йому особливе місце на літературній і культурній українській арені», – зазначила промовиця. Було проаналізовано твори Коцюбинського етнографічного і натуралістичного етапів, підкреслено його становлення як імпресіоніста – «стилю, що його повністю характеризує».

У документальній стрічці та рефераті «Михайло Коцюбинський – майстер імпресіоністичної новели», яку студентка А.-Є. Бурлаку прочитала на румунській мові, в першу чергу було згадано про сім'ю і дитинство, роки навчання та творчий ріст і становлення М. Коцюбинського. Вартує поваги самоосвітня праця митця, який постійно слідував за літературними процесами та новинками того часу і дуже багато читав.

(Продовження на 13 стор.)
Ольга СЕНИШИН

Лист до редакції «ВС» з Праги

1-ий випуск чесько-українського літературного часопису «Мандрівник»

Вперше в історії української діаспори в післявоєнній Чехословаччині та сучасній Чехії вийшов друком 1-й номер чесько-українського літературного часопису "Мандрівник", видавцем якого є Товариство "Опір Західної України" в Празі (Чеська Республіка).

В Чеській Республіці до цих пір існували тільки 2-ва друковані часописи – часопис "Пороги" (заснований в 1992 році), видавцем якого є Українська ініціатива в Чеській Республіці і часопис "Український Журнал" (заснований в 2005 році), видавцем якого є ГО "Рута". Але ці часописи у своїй концепції є культурно-політичними часописами і повноцінно не відображають в собі чесько-українські літературні взаємини. Тож із виходом в світ друкованого чесько-українського літературного часопису "Мандрівник" цю обставину вдалося належним чином направили.

В 1-му номері літературного часопису "Мандрівник" надруковані вірші поетів на українській і чеській мовах, які тісно пов'язані з літературним життям української діаспори в Чехії: вірші поетеси і кандидата філологічних наук Надії Гаврилук із Києва (яка публікувалась в різноманітних екзильних українських часописах в Чехії ("Пороги"), Словаччині ("Дукля"), США ("Свобода") і Канаді ("Гомін України"), вірші поетеси Юлії Драгун із Закарпаття (яка є авторкою не одного десятка книг та зокрема книги на чеській мові "Košík plný dobrotu" (укр. "Кошик повний доброти")) та інші, багато із яких присвячені полеглим і воюючим в сучасній російсько-українській війні українським солдатам. Також в 1-му номері літературного часопису "Мандрівник" надруковані вірші та рецензії

екзильних письменників української діаспори в Північній Америці, зокрема Івана Овечка та Левка Хмельковського. В 1-му номері зокрема багато інших рецензій на книги і статей про презентації книг сучасних українських письменників Чехії.

У літературному часописі "Мандрівник" також присвячені статті книговидавництву українських книг і поштівок в Чехії (єдиною українською громадською організацією в Чеській Республіці, яка в Чехії з 2014-го року професійно займається книговидавництвом українських літературно-художніх та науково-популярних книг і поштівок є Товариство "Опір Західної України" в Празі (Чеська Республіка)), а також життя й діяльності Приватної бібліотеки Олега Павліва ім. Григорія Сковороди (яка є дочірньою інституцією Товариства "Опір Західної України" в Празі (Чеська Республіка) і яку в народі негласно називають "Першою українською бібліотекою в Чехії")) з нагоди її 15-річного ювілею з часу заснування й діяльності.

Окрема стаття в літературному часописі "Мандрівник" присвячена виданій (вперше в історії України) Товариством "Опір Західної України" в Празі (Чеська Республіка) у співпраці з Českou poštou (укр. Чеська пошта) на чеській мові поштівці, присвяченій 120-й річниці від дня народження незламного борця і мученика за вільну і соборну Україну (і адвоката Степана Бандери зокрема) Д-ра Володимира Горбового.

Вістка про випуск 1-го номеру літературного часопису "Мандрівник" облетіла українську громадськість в Україні і українську діаспору в світі. Статті про випуск 1-го номеру "Мандрівника" були опубліковані у столиці України в газеті КУНу "Нація і Держава" (№ 5, 2019), у Пряшеві в газеті української діаспори в

Словаччині "Нове Життя" (№ 12, 2019), у Торонто в газеті української діаспори в Канаді "Гомін України" (№ 19, 2019 р.) і у Нью-Йорку в

газеті української діаспори в США "Свобода" (№ 19, 2019 р.). Тож редакція "Мандрівника" була би вельми рада, щоб стаття про новий чесько-український літературний часопис "Мандрівника" була опублікована теж і в газеті української діаспори в Румунії "Вільне Слово", яку ми надсилаємо для публікації у "Вільному Слові", а редакції "Вільного Слова" надсилаємо друкований примірник 1-го номеру літературного часопису "Мандрівник" на пам'ятку та на добру згадку.

Головний редактор чесько-українського літературного часопису "Мандрівник"
Мр. Олег ПАВЛІВ
Прага – Хмельницький – Бухарест

У ЩАСЛИВОМУ ДИТИНСТВІ

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

У селах Верхня Рівна і Коштіл Марамороського повіту працюють 6 вихователек, які займаються з дітьми з великою дбайливістю і знаннями. Виховательки: Михаєла Бойчук, Анна Семенюк, Наталія Семенюк, Люба Руснак, Валерія Лавиця і Марія Бача мають вищу освіту і педагогічні ступені, забезпечують щасливе дитинство у кожній групі садочка.

Крім щоденної діяльності, вони приготували і спеціальну діяльність з нагоди 1 Червня – Дня захисту дитини, 8 Березня, 9 травня,

«Квітковий карнавал»; Люба Руснак організувала спектакль «Ми – діти світу»: «Малюнки на тістечку», «Квіти», малюнки «Планета Земля». Вихователька Наталія Семенюк організувала захід «Танець дружби» малої групи у партнерстві із підготовчою групою із школи, підготовленою учителькою Віолетою Лавиця.

А спільно всі групи взяли участь у екскурсії «Ми чуємо прекрасно у Полянні Корнет». Тепер – канікули, але діти з нетерпінням чекають нового навчального шкільного року. Успіхів вам і надалі, чудові виховательки, дорогі наші діти!

завершення шкільного року, тематичних екскурсій.

Вихователька Михаєла Бойчук приготувала гарну програму із старшою групою «До побачення, садочок!»; Анна Семенюк приготувала із своєю групою діяльності: «Прекрасний день із чудовими дітьми» і

Роман КОБЗА

Червень-серпень 2018 року
Antwerpen(Belgium) – Sovata (România)

СЛОЗІ

(Новела-феєрія)

(Закінчення. Поч. у попередніх числах)

«Привіт, горобчику, – сказав чоловік, угледівши соловейка-Романа на лаві, – які ж вони сміливі, ці міські горобці. Майже приручені. Вибач, друже, але у мене немає нічого, щоб тебе нагодувати.»

«До чого ж ці люди необізнані! Як це переплутати солов'я з горобцем?» – і соловейко-Роман гордо випрямив груди, показуючи своє строкате підгруддя.

«Та це ж не горобець! – здивувався чоловік. – Невже це соловейко?»

«Нарешті розпізнав!», – втішився подумки соловейко-Роман і радісно закивав голівкою, затьохкав задоволено, розпростерши свої крильця, щоб чоловік міг краще розгледіти усі барви його чепуристого «жабо».

«Ти так реагуєш, соловеєчку, ніби розумієш мене? – усміхнувся чоловік. – А що це у тебе на крильцях? Невже кров? Сядь мені на долоню, я тебе огляну.»

Чоловік вийняв вологу серветку і приклав до подряпин на тілі соловейка-Романа, який з радістю вмовився на теплій долоні.

«Де ж ти так поранився, соловеєчку? – поспівчував чоловік. – А що це в твоїх крильцях? Трояндові пелюсточки? Як вони потрапили поміж твоє пір'ячко, мій друже? Чи ти часом не залітав до трояндового раю?»

Соловейко-Роман закивав голівкою, підтверджуючи таке припущення.

«Та ти ніби дійсно розумієш мене, чи це я вже починаю марити і розмовляю з пташкою?» – зчудовано запитав сам себе чоловік.

Соловейко-Роман закивав ще енергійніше голівкою і вийняв дзьобиком з-поміж свого пір'ячка ще одну трояндову пелюстку, яку поклав чоловікові на долоню.

«О, видається, що ми обоє побували в трояндовому раю і нам обом там не знайшлося місця. Ми відступили, брате: я колись, дуже давно, а ти – сьогодні».

«Тьох-тьох, так-так» – сумно затьохкав соловейко-Роман.

«Шкода, що я не розумію твоєї солов'їної мови... це ж ти, мабуть, співаєш свою «печальну історію», пов'язану з трояндовим расм? – зітхнув чоловік. – Співай, мій друже, але й пам'ятай, що маємо бути вдячними Її Величності Долі як за мить кохання в нашому житті, так і за кохання на все життя».

І соловейко-Роман не вгавав у тужливому щебетанні, заглядаючи своїми темними засмученими очима у вічі чоловіка.

VI. «Співай, мій друже, співай!»

«Співай, мій друже, співай! Висповідайся! Розвій свій душевний біль, нехай вивільниться твоє серце від тіні зажури. Колись, дуже давно, і я думав, що печаль вже ніколи не покине мене, – задумливо говорив чоловік, – але печаль це лише одна з безлічі граней людського серця. Бо є ще й інші – ті, котрі наповнюють душу світлою радістю. І, повір мені, соловесч-

ку, цю радість ти обов'язково знайдеш, як свого часу знайшов і я».

Раптом поруч з чоловіком щось задзвеніло. Соловейко-Роман припинив співати, а чоловік, ніби прокинувшись від підсвідомих спогадів, покvapливо вийняв телефона з кишені.

– Доброго дня, кохана!

– Дякую, моя люба! Дякую за привітання! Особливо дякую за те, що не нагадала, скільки мені виповнилося. Нехай це буде нашою таємницею.

– Так, я вже в Чернівцях. Сподіваюсь, що надвечір буду в Бухаресті.

– Ні, Надійко, не потрібно. Я сам тобі зателефоную, але вже після перетину кордону, десь ближче до Сучави, де буде хороше покриття.

– Що везу з Чернівців? Ну ти ж знаєш, як завжди, три пакети всесильного цитрамону – для себе і... розкішний трояндовий букет для тебе.

– А що ти приготувала смачненького для іменинника? Признавайся!

– Дякую, кохана, без твого фірмового «Наполеона» дні народження у нашій родині навіть важко собі уявити. Впевнений, що це торт-велетень, тому дозволяю дітям і онукам його «порівняти», але так, щоб і мені щось залишилося.

– Що?! Буде ще й сюрприз!

– Боязко навіть вгадувати! Невже гефілте фіш?! Я вгадав? О, кохана, у твоєму приготуванні це не просто страва, це витвір гастрономічного мистецтва!

– Добре, Надійко, буду обережним в дорозі і зателефоную вже з Сучави.

Соловейко-Роман зачудовано дивився, слухав і розумів, що чоловік розмовляє зі своєю дружиною, що її звати Надія.

«Це ж я в майбутньому, – хвилювання пройняло його до глибини душі – а Надія – моя майбутня дружина. Він щасливий, має кохану дружину, дітей і онуків. Він – це я. Агов, Морфею, де ти? Усе це правда?»

– Так, Романо. Це твоє майбутнє. Це твій майбутній райський куточок, створений і випе-

щуваний тобою, твоєю любов'ю.

– Скажи, Морфею, а я одразу знайду її... свою Надію?

– Коли, як і де ви знайдете одне одного, вже менш важливо. Істина в тім, що ти її, свою НАДІЮ, обов'язково зустрінеш.

Чоловік підвівся з лавки: «Бувай, соловейку рідний брате! Лети до своєї коханої, котра, мабуть, вже зачекалася на тебе. А я поїду до свого гніздечка».

Десь віддалено почувся Морфей: «А тепер ти знову станеш людиною».

Роман відчув під ногами землю. В його свідомості ніби пролітав швидкий потяг, з вікон якого почергово визирали: Сюзі, Віра Олександрівна, аптекар, Аркадій, Морфей, Пауль Целан і якийсь, схожий на Романа, старший чоловік.

«Що це було? Сон? Видіння? Запаморочення? – запитував себе юнак. – Зі мною був Морфей! Він говорив до мене! Гей, Морфею! Ти тут? Скажи, трояндовий рай – це правда чи моя хвороблива уява?» Відповіді не було...

Натомість, перед ним, на лавчині, лежала трояндова гілочка, рясно вкрита молоденькими, ще не розпуклими пуп'янками. Взавши галузку, Роман побачив старшого чоловіка, який пройшов повз нього з великим букетом в руці. Він посміхнувся Романові, немов би вітаючись, і пішов алеєю у бік виходу з парку.

Віддалившись на метрів зо сім, він раптом стишив хід і поволі обернувся. Обличчя чоловіка світилося добром і втіхою, в його очах виблискували веселі промінці щасливої людини. Він гордовито притискав до себе трояндовий букет, вдихаючи райські пахощі. Якби не його сивина та риси зрілого обличчя, можна було б подумати, що це закоханий юнак йде на своє перше побачення.

Великий трояндовий букет здійнявся у повітря і привітно закивав Романові, який, у свою чергу, помахував трояндовою галузкою.

Так само неспішно, чоловік розвернувся і впевнено, по-молодечому покroкував далі.

Роман подивився услід йому з почуттям бентежної радості і пішов алеєю вглиб парку, споглядаючи на трояндову гілочку.

Вони йшли одночасно тією ж стежиною. Але в протилежні сторони: один – повертався в їх спільне минуле, а інший – йшов до їх спільного майбуття.

Обоє крокували, не обертаючись, і лише великий трояндовий букет і тендітна трояндова гілочка позирали, підморгували одне одному, бо лише вони знали таємницю їх спільного походження з чародійного трояндового раю.

Розмова з Анною Шойман – ученицею сьомого класу Балківської восьмирічної школи, яка зайняла 1 місце на Учнівській національній олімпіаді з української мови та літератури

— **Б**удь-ласка, Анно, розкажи про себе пару слів. Скільки тобі років, де ти народилася, де мешкаєш, де навчаєшся, коли почала вивчати українську літературну мову?

– Добрий день! Моє ім'я Анна Шойман, мені 13 років. Я народилася в селі Балківці, де проживаю й тепер. Я учениця Восьмирічної школи Балківці, а українською мовою розмовляю з моїми батьками з дитинства. В школі почала вивчати українську літературну мову в першому класі. Перші мої слова і речення були рідною мовою.

– Оскільки ти учениця сьомого класу, ти вперше взяла участь у повітовій Олімпіаді з української мови та літератури, а потім, завдяки здобутим результатам, стала ученицею національного етапу, на якому отримала першу премію. Хто допомагав тобі у підготовці?

– Для олімпіади я вчилася і читала більше, ніж зазвичай, писала багато есе. Працювала я з викладачкою Анною Штюбіану.

– Які завдання ти мала виконати на національному етапі олімпіади?

– На національному етапі я мала працювати над літературним текстом про дружбу й написати твір на тему "Мій найкращий друг".

– Які враження склалися у тебе від участі в Національній олімпіаді з української мови та літератури?

– Оскільки я вперше брала участь в Національній олімпіаді з української мови та літератури, я мала великі емоції. Після кон-

курсу ми поїхали відвідати місто Яси. Найбільше мені сподобався Палац культури. Я дуже полюбила місто й людей, з якими познайомилася. Думаю, що ще матиму нагоду відвідати це місто.

– В яких інших конкурсах ти брала участь дотепер?

– Дотепер я брала участь у конкурсі національного етапу «Декламування української поезії», на якому зайняла II місце, у конкурсі «Історія і традиції українців», де зайняла I місце, в Олімпіаді з англійської мови – повітовий етап, а також в Олімпіаді з релігії – повітовий етап.

– Мені відомо, що ти є надійним членом українського танцювального ансамблю «Козачок», що діє у селі Балківці, керівник якого учитель Петро Шойман. Розкажи, будь-ласка, про твою любов до танцю.

– З дитинства люблю танцювати. Спочатку мені подобався балет. Та коли пан Шойман заснував молодшу групу ансамблю, я відразу записалася, і відтоді танцюю у цьому ансамблі. Ми виступаємо на сценах по всій країні.

– Розкажи про найкращий момент твоєї участі у складі ансамблю «Козачок».

– Є багато таких моментів, але, можливо, найкращим був телевізійний конкурс "Некст Стар" (Майбутня зірка). Це був винятковий, особливий момент для нас, усіх членів ансамблю «Козачок».

– Які твої інші улюблені хобі?

– Я ще люблю пекти печиво, читати та проводити час і з друзями.

– Хто твій улюблений поет або письменник?

– Мій улюблений поет Тарас Шевченко, інші улюблені письменники – Йон Лука Караджале, Йон Крянге та Джоан Кетлін Роулінг.

– Як спілкуєшся з колегами та учителями?

– У мене добрі стосунки зі всіма!

– Твоя сестра Наташа також дуже добре вчиться і отримує гарні результати на олімпіадах та на різних конкурсах. Як ви розумієтеся?

– Коли мені потрібна допомога, вона завжди присутня. І оскільки вона старша, її поради я беру до уваги.

– Як допомагають вам батьки та як вони реагують на ваші успіхи?

– Батьки є нашою підтримкою у житті, вони дають нам добрі поради й дуже раді нашим успіхам.

– Ким ти мрієш стати?

– В даний момент я ще не знаю точно...

– Бажаю тобі успіхів у навчанні, вірних друзів та гарних виступів з ансамблем «Козачок»!

– Гарно дякую!

Розмову провела
Христина ШТІРБЕЦЬ

155-ту річницю від дня народження...

(Закінчення. Продовження з 10 стор.)

М. Коцюбинський у своїх працях йшов шляхом нововведень і приніс в українську літературу «елементи декадентства, символізму, неоромантизму, – усього того, що за аналогією з німецькою та польською літературами дістало назву модернізму». Та завжди залишаючись реалістом, він у своїх повістях, оповіданнях та новелах «змальовує найпростіші зовнішні подробиці, бачені в житті, ...а також відтворює глибинні соціальні зрушення в суспільстві».

Саме такою реалістичною, але в той же час сповненою магічності і чар, є робота, про яку йшлося в рефераті П.-І.Каїл «Чарівний світ Гуцульщини у повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського». В ній випускниця факультету розпочала з історії створення цього твору, проаналізувала його та головних героїв. В кінці вона підсумувала: «Герої Коцюбинського сповнені ненаситної жадоби життя – найдивовижнішої загадки людини й усього живого. З'явився на світ – отже, маєш набутися в ньому, бо сенс і краса життя – у самому акті життя, його індивідуальній неповторності». У 1965 році цю

повість про гуцульське життя, звичаї і культуру на межі 19 і 20 ст. було екранізовано геніальним режисером радянських часів Сергієм Параджановим. Кінострічка під такою ж назвою, уривок з якої ми переглянули, захоплює глядачів, як вічною і незабутньою «трагедією шекспірівського типу», неперевершеними описами з життя і характерів українського селянина-гуцула, майстерністю режисера та вправною грою акторів.

Не менш цікавою стала друга частина заходу, де голова Клузької повітової організації СУР пан І. Гербіль розповів про декілька книг, виданих цією організацією у цьому році. Це переклад Корнелія Ірода монографії відомого українського літературного дослідника і критика Тамари Носенко під назвою "Romanele lui Liviu Rebreanu. Dinamica viziunii artistice" («Романи Лівіу Ребряну. Динаміка художнього мислення») надають можливість ознайомитися з поглядом «одного слов'янина на творчість румунського романіста 20 ст.». На думку пана І. Гербіля, ця робота показує те, «чого самі румуни у Л. Ребряну не побачили». Другим перекладом пана К. Ірода є збірка поезій відомого львівського поета і барда Олеся Дяка під заголовком «Nebiruitele sunete» («Звуки непереможні»). У передмові пані М. Гербіль описує враження від

збірки так: «Зі «Звуків непереможних» виплескується море почуттів і емоцій..., які обнімають і цілують ноги подорожнього, що зупинився подихати морською бризою...».

Михайло Волощук, автор збірки поезій «Душі моєї оберіг», теж належить до вже не молодого, але ще активного покоління письменників українського походження. На думку М. Михайлюка – автора передмови – пан М. Волощук «сповідається людям: Я з піснею зайшов у кожній дім; Прийміть, любіть, вітайте; Я вам належу». Поетичним дебютом української поезії в Румунії стала збірка «Калинова душа моя» молодого автора Лариси-Михаєли Трайсти. «Автор зосереджується не на зовнішніх ефектах, а заглиблюється в їхню суть», – підкреслив у передмові пан В. Антофійчук. Останньою представленою книгою стала наукова праця пана лектора доктора І. Гербіля під назвою «Офіційна антропонімія українців Мараморощини». Вона є результатом довгої і кропіткої пошукової роботи у царині мовознавства, яка вивчає власні назви людини. «Перед нами пристрасна робота досвідченого лінгвіста, який досконало володіє не тільки рідною мовою, але й досліджуваною сферою, і який хотів розкрити своїм читачам, чи то фахівцям, чи ні, частину з українського антропонімічного скарбу...», – вважає професор Клузького університету імені Бабеша-Бойоя пан Адріан Кірку-Буфта.

◆ СЖОРІЖКА ДЛЯ ДІТЕЙ ◆

Юрій ЯРМИШ

Стара історія

Мати Дика Качка знесла на весні синюваті яєчка. Сталося так, що їй треба було відлучитися від гнізда.

Коли Дика Качка повернулася, у гнізді, крім її яєчок, з'явилось ще одне – велике.

Дика Качка не засумувала. Навпаки. Вона навіть зраділа. Це була вчена Дика Качка. Вона сказала своєму чоловікові Дикому Селезню:

– Я певна, з цього яєчка виросте білий Лебідь. Колись уже таке було. Я сама чула. Про це навіть у старовинній книжці є!

І справді.

З яєчок Дикої Качки вилупилися сіренькі ка-

ченята, а з великого – синок з довгою шиєю.

Батьки відразу назвали його Лебедятком і годували цього синка краще за інших.

Усі каченята хапають зелену ряску та жучків-черв'ячків, а воно чекає, доки перед ним щось смачне покладуть.

Качата наввипередки від зорі по озеру плавають, а Лебедятко відпочиває. Боїться зморитись, захекатись.

Літають каченята з озера до луку. А наше Лебедятко їде собі переваги, угору й не дивиться.

– Не лети, дорогий, – турбуються батьки. – Пір'ячко роззубиш.

До осені вирости качата – веселі всі, дружні.

– Час, час нам летіти, – кричуть. – У теплі місця мандрувати. Братик, піднімайся з нами!

А братик ні з місця. Дивляться на нього батьки – власним очам не вірять: росли-кохали Лебедя, а виріс жирний ледащо Гусак...

Такий ледащо, що й їжі шукати сам не хоче, і літати не вміє. І взагалі не розуміє, навіщо він на білому світі живе.

Вікторія БОНДАРЕНКО

КОРІЧКИ
ДЛЯ МАРІЧКИ

Ми збираємо порічки

Для маленької Марічки.

Дві – у кошик, сім – до рота.

Отака наша робота.

Коли виросте Марічка,
Сама піде по порічки,
Буде в кошик накладати
І усіх нас пригощати.

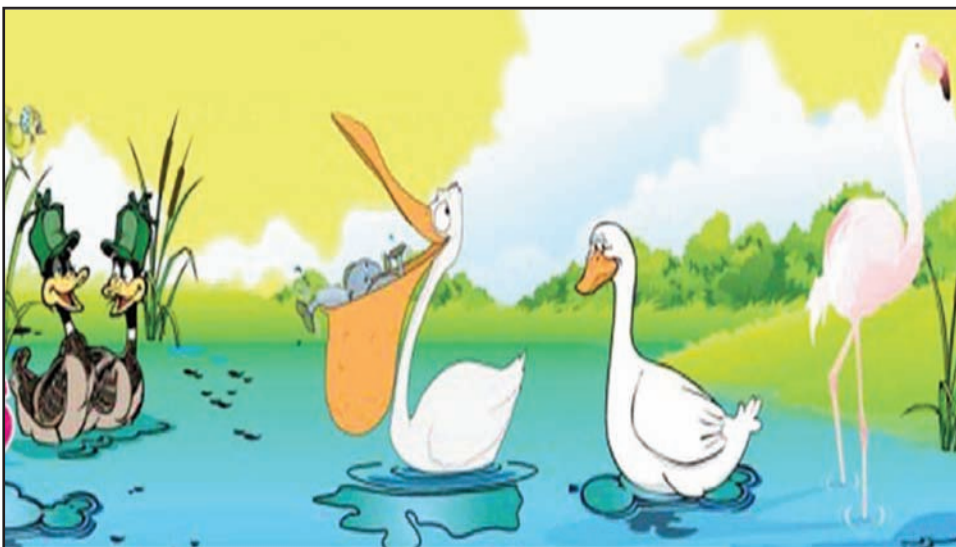

Виявляється, що...

- найважче гніздо у хижого птаха орлана-білохвоста. Важить воно, як легковий автомобіль – більше тонни!
- найбільший і найважчий птах на Землі – африканський страус. Він важить, як маленьке слоненя – 80-100 кг, зріст – до 2.5 м. А щоб зварити яйце страуса, потрібно дві години.
- найменший із птахів – колібрі-бджілка. Його довжина – майже як сірникова коробочка – 5,7 см, а вага – як півчайної ложки вівсяних пластівців – 1.6 г. Колібрі може літати задом наперед і вбік, при цьому робить до 80 змахів крильми за секунду
- найшвидше б'ється серце канарейки – 1000 ударів за хвилину (для порівняння, у людини – 75 ударів)
- найдовший дзьоб у пелікана – 51 см
- найвище з усіх птахів піднімаються орли – 7 500 м

Чи знаєш ти, що...

- качки і гуси не бояться морозів. Вони витримують температуру до -110 С, хоча такої температури на Землі немає;
- в Новій Зеландії живе пташка, що не має ні крил, ні хвоста, це – ківі;
- фламінго мають рожевий колір тому, що споживають водорості, в яких багато речовини каротиноїду;
- яструб має такий хороший зір, що бачить мишу з відстані кілометра.

◆ Е Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч ◆

ПЕРЕМОЖНИЦІ ВІМБЛЕДОНУ 2019 р.!

Румунська тенісистка Симона ХАЛЕП стала переможницею цього-річного Вімбледону, обігравши всесвітньо відому американську тенісистку Серену Вільямс. Симона Халеп за менше 1 години перемогла у двох сетах і стала вперше в своїй кар'єрі завойовницею такого бажаного конкурсу і стала четвертою ракеткою у світі.

Симона була нагороджена найвищою державною нагородою

***
У юніорському змаганні Вімбледону чемпіонкою стала 17-річна киянка Дарія СНИГУР, обігравши американку Алексу Ноель з рахунком 6-4, 6-4.

Дарина стала п'ятою в історії України переможницею юніорського турніру Великого шолома.

Вітаємо!

(І.П.-К.)

Румунії президентом Румунії Клаусом Йоганнісом – Зіркою Румунії ступенем кавалера та Патріархом Румунії Данієлом – Патріархальним Хрестом.

Симона Халеп – уродженка міста Констанца 27 вересня 1991 р. Бажаємо подальших успіхів!

У 2020 р. Симона Галеп понесе прапор Румунії на відкритті Олімпіади в Токіо.

Марія СОЛТИС-СМИРНОВА

**ЯК МАВПОЧКИ
ВЧИЛИСЯ РАХУВАТИ**

На одному дуже високому дереві поблизу африканських джунглів жили дві маленькі мавпочки.

І хотіли вони дуже сильно навчитися рахувати.

Та, от біда, не могли вирішити, **ЩО** саме рахувати. Бананів для їжі потрібно від сили дві штуки, на дереві листя не зручно рахувати, бо його вітер колише, та й не знали мавпенята, яка цифра після чотирьох буде, бо лап у них лише чотири, а пальці рахувати ні для чого було.

Та тут вони побачили зебру. І на ній було стільки білих та чорних ліній, що мавпочки зрозуміли – це те, що треба.

Вони швиденько спустилися з дерева і побігли до зебри.

– Тітонько, ви навчите нас рахувати?

Зебра припинила ласувати соковитою травою, яка ще

не встигла висохнути після позавчорашнього дощу, подивилася на двох крихітних мавпочок і погодилась.

– Ура, ти лічи білі смужки, а я чорні, – запропонувала одна мавпочка.

Зебри і самій стало цікаво, яких смужок у неї більше, тому вона охоче допомагала малюкам рахувати.

Мавпенята спочатку лічили на ногах, потім на опущеній голові, бо зебра знову смакувала траву, а тоді з дозволу полізли на спину до смугастого коника.

Зебра підказувала мавпочкам числа, а ті лічили і лічили.

Сонце майже сховалось за горизонт, коли дві мавпочки закінчили рахувати смужки на зебри.

Та й її добряче здивували: і чорних, і білих смужок була однакова кількість.

Чемно подякувавши, мавпенята подалися до свого дерева – їм дуже хотілося їсти.

А зебра після цього, коли її питали, чи вона біла у чорну смужку, лише весело сміялась, згадуючи кумедних мавпочок, які вчилися рахувати.

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО РИБАЛЬСЬКОГО БОРЩУ

6-го липня 2019 р. відбувся V «Фестиваль українського рибальського борщу» у місті Суліні. Фестиваль відбувся у рамках реалізації річної програми Тульчанської філії на 2019 рік за фінансової підтримки Союзу українців Румунії.

Суліна – місто на край землі. До Суліни можна добратися з Тульчі тільки водою, на пароплаві, човні та катері. Довжину 70 км можна подолати за 2-3 години. Ріка Дунай протікає через усю Європу – 3000 км, починаючи з Німеччини, і завершує свою «подорож» у Чорному морі. Добираючись до фінішу, Дунай наливає плавні, які ускладнюють сухопутні дороги. Під час подорожі зустрічаєш чимало каналів, а зелені зарості – лабіринти відкривають надзвичайну природу Дельти – флори й фауни.

Місто Суліна має дві головні вулиці, ресторани, готелі та затишні дачі. Кожного літа прибувають сюди багато туристів на відпочинок. У чудовому місті можна відвідати старий і новий маяки, набережну-порт, кладовище і пляж, де Дунай виливається в Чорне море.

У такому чудовому місті відбувся «Фестиваль українського рибальського борщу», організований СУР. Головна мета цього фестивалю була: збереження української культури та українських традицій, просування української кухні і її популяризація серед румунського населення.

В конкурсі брали участь колективи із Тульчанського повіту: Кілія Веке, Тульча, Крішан, Караорман, Летя, Мурігіол, Фентена Маре, Чукурова, Теліца і Суліна.

Паралельно з приготування борщу виступали фольклорні колективи із різних сіл Тульчанського повіту: «Перша зоря» – Суліна, «Біла ружа» – Летя, «Біла маковка» – Кілія Веке,

«Рибалка» – Крішан. На запрошення Дмитра Черненка, голови Тульчанської філії СУР, привітали фестиваль і гості з України, з міста Києва – тенор Микола Сікора, Юрій Кобзаренко і Олена Сусаренко. У фестивалі взяла участь керівництво СУР: Микола-Мирослав Петрецький – голова СУР та депутат в Румунському парламенті, Богдан Мойсей – перший заступник голови, Ірина-Люба Горват – генеральний секретар, Іван Гербіль – голова Клузької філії СУР, Михайло Трайста – голова комісії з культури СУР, Василь Бучута – скарбник СУР, Дмитро Черненко – голова Тульчанської філії, Ілля Савчук – голова Сучавської філії, Юра Глеба – голова Тіміської філії СУР, Олекса Боут – голова молодіжної організації СУР, Ірина Мойсей – головний редактор журналу «Наш голос», Тереза Шендрою – редактор у часописі «Український вісник», Роман Петрашук – редактор у часописі «Вільне слово», Доріна Фартушник – адміністратор та інші.

Приємна зустріч відбулася з Віорікою Данчіла – Прем'єр-міністром Румунії, яка відвідала у своєму робочому візиті до Суліни «Фестиваль українського рибальського борщу» і була зачарована цією подією.

В кінці фестивалю учасникам були вручені дипломи Дмитром Черненком – головою Тульчанської філії СУР.

Роман ПЕТРАШУК

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.